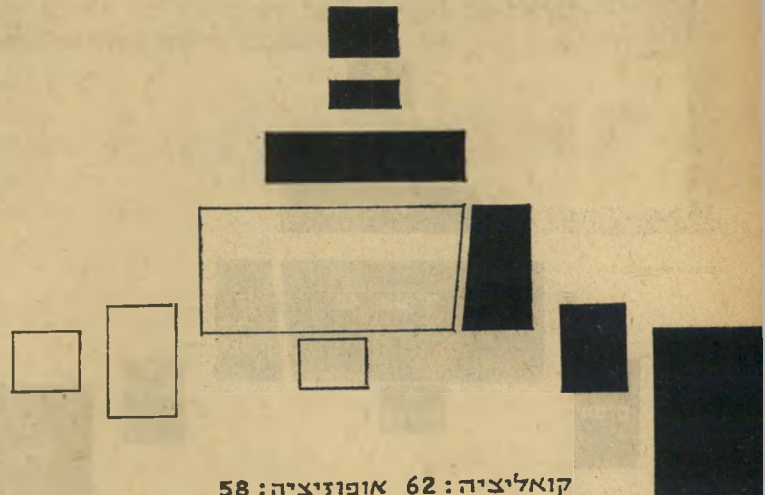

קשה מאד יהיה לפשר ביניהם ובין תביעות המינימום של מפ"ם, ולפשר בין אלה לבין נגאי הליברלים העצמאיים. זה יגרום כאבראש רב ללוי אשכול. אך הוא יוכל להתגבר על כך. קשה להעלות על דעת כי סחיטת העסקנים הדתיים תגיע לממדים שיגרמו לקפאון, שימנע את הקמתה של קואליציה אשכולית. בעייתו של אשכול תהיה, איפוא, קשה, אך ניתנת לפתרון. ואילו בעייתתה של סיעת המיעוט תהיה חסרת-תוחלת.

★ ★ ★

י מול הקואליציה האשכולית לא יוכל בן-גוריון להעמיד שום קואליציה משלו. בתיאוריה אמנם תיתכן קואליציה ימנית-בטחוניסטית-קלריקלית. דהיינו: קואליציה של בן-גוריון עם גח"ל, שאר הימין וכל הדתיים. הנה המפה:

קואליציה: 62 אופוזיציה: 58

אך למעשה אין אפשרות זו מתקבלת על הדעת בשנת 1965. בין בן-גוריון ובגין שוררת שואה, שאינה כופפה עוד לחשבונות פוליטיים מעשיים. והי שואה שורשית, היסטורית.

בן-גוריון עצמו הכריז השבוע כי תפקידו הוא להציל את המדינה משלטונו של בגין. גין מנהל את עיקר תעמולתו נגד בן-גוריון.

אמנם, מעצורים אלה אינם חלים על איש כמו משה דיין. דיין מסוגל לכל. דיין מסוגל בוא למחרת היום אל בן-גוריון, ולהציע לו קואליציה זו, ללא השתתפותם האישית של בן-גוריון ובגין עצמם, בטענה שהיא דרושה לחיסול אשכול, וכי תאפשר את חקירת הפרשה. אולם הדתיים לא יוכלו לקבל תנאי יסודי של בן-גוריון: שינוי שיטת הבחירות, אפילו אם ח"ל יסכים לכך.

יתכן שדיין ינסה להפריח רעיון של קואליציה כזאת, כדי להעלות את מחיר הדתיים צורה שתסופץ את הקמת הקואליציה של אשכול, ותיצור קפאון ללא-מוצא. אך הוא יבין והרעיון אינו בריבוע, וזה יהיה ברור גם לדתיים ולאשכול.

בקיצור: האפשרות התיאורטית של ממשלה בראשות דיין, למשל, גם יוחנן באדר כשריהאוצר ויוסף ספיר כשריהמסחר והתעשייה — זינה מעשית כל עוד שולט בגין בחרות, ובן-גוריון בסיעתו שלו.

כאפשרות לעתיד יש להתחשב ברעיון זה. אין ספק כי דיין ירצה להדיח את בן-גוריון, רבות הימים. גם בחרות יש אנשים, כמו שמואל תמיר, החולמים על הדחת בגין אי פעם עתיד. אך כל זה שייך לעתיד הרחוק, ואינו חל על החשבונות של 1965.

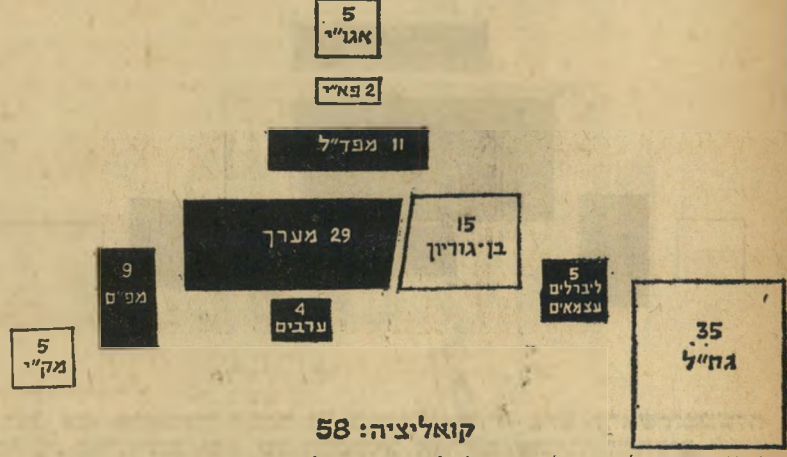
סיכומו של דבר: אין כל אפשרות סיעת בן-גוריון תוכל להקים קואליציה משלה. הסיעה יזונה מראש להתח סיעה אופוזיציונית קטנה.

בשביל אנשים כמו דיין ופר"ם, זוהי סרגריה שיש למנעה בכל מחיר — אם בכלל ניתן למנעה כמחיר כלשהו.

★ ★ ★

תקווה היחידה, העשויה לעמוד לנגד עיני המיעוט, היא כי תוצאות הבחירות ישנו את מערכת הכוחות לחלוטין.

כלומר: שיחסי הכוחות אחרי הבחירות לא יהיו כמתוארים במפה הסכמאטית הנ"ל, גם א תוך שינויים קלים בה, אלא שיהיו שונים לחלוטין. שינוי שיש בו כדי לשנות את כל החשבונות פירושו: נצחון של סיעת בן-גוריון בבחירות, בממדים של 15 מנדטים לפחות, יחד עם נצחון של גח"ל, בשיעור של 35 מנדטים לפחות. במקרה זה ייווצר המצב הבא:

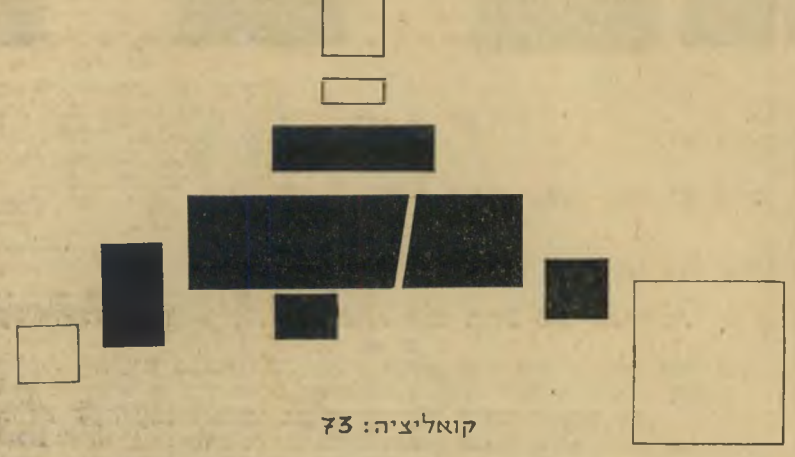

קואליציה: 58

במצב כזה לא יוכל אשכול להקים קואליציה. בכנסת ייווצר קפאון

גמור. שום קואליציה לא תהיה אפשרית, ללא השתתפות סיעת בן-גוריון. היא תהווה את לשון המאזניים. במצב כזה יוכל בן-גוריון לבחור בין שתי אפשרויות תיאורטיות. אפשרות אחת: לתמוך בקואליציה של שני חלקי מפא"י, תוך חיפול אשכול.

זה ייראה כך:

קואליציה: 73

אפשרות זו אינה סבירה, אפילו במצב קיצוני כזה. הפילוג ייצור שינאה הדדית, שתיכרה תהום בין שני הפלגים. הם לא יוכלו עוד לשבת יחד, ובהדאי לא למחרת היום. יתר על כן: לא נשארה עוד דמות נייטרלית, המקובלת על כל הצדדים, כמו שהיה אשכול אחרי פרשת לבון. בין שני הפלגים, לא נותר שטח הפקר. לא יהיה מועמד לראשות הממשלה ששני הצדדים יוכלו להסכים לו.

אפשרות שניה: להחמיר את הקפאון.

זוהי אפשרות הקוסמת לאנשים כמו דיין. אם תישאר המדינה ללא ממשלה, אם לא ייראה שום פתרון באיפק, אם ייווצר מצב של תוהו-ובוהו — הרי אז תבוא שעתם הגדולה של ההרפתקנים.

אפשר יהיה לעורר בעם רגשות של ייאוש, כמיהה לדיקטטור. אפשר יהיה למצוא תומכים לרעיון של הפיכה צבאית, כנוסח בומדיאן האלי-ג'רי או בוסדיין הישראלי.

★ ★ ★

צערנו של דיין, ולמולה של המדינה, כמעט ולא יתכנו תוצאות כאלה בבחירות הקרובות.

קודם כל: כל נצחון של סיעת בן-גוריון יהיה, לפחות בחלקו, על חשבון גח"ל, וכל נצחון של גח"ל יהיה על חשבון סיעת בן-גוריון. כי שני גורמים אלה יתחרו ביניהם על השכבות השוביניסטיות, הסרות-המעמד, של ישראל השנייה. העתודה האנושית של "זבנג וגמרנו" ו"רק כך" היא אחת.

שנית: שום כוח מאורגן של ממש לא יעמוד מאחורי סיעת בן-גוריון. עם בנידת חושי, איבדה הסיעה את המנגנון של חיפה. לא יהיה לה מנגנון, לא יהיה לה כסף. אנשים שהתרגלו, בשנות שלטונם, לזרוק עשרות מיליונים כלאחר-כך, ימצאו את עצמם לפתע ללא תקציב. התרומות של כמה איליהון, חסידי-שטנים של בן-גוריון, לא יחו אלא טיפה במקום ים.

בארץ אי אפשר להצליח בבחירות ללא מנגנון וכסף. סיעה קטנה תוכל, אולי, להצליח גם כך בנסיבות מיוחדות. אך סיעה גדולה לא תקום.

שלישית: המנגנון האדיר של השלטון יופעל במלוא תנופתו נגד סיעה זו.

אנשי בן-גוריון רגילים להשתמש במכשירי-השלטון לטובתם הפרטית. מעולם לא עמדו במצב ההפוך. אין הם יודעים מה כוחו של קול-ישראל, כשהוא יעמוד כל-כולו לרשות יריביהם. אין הם יודעים מה אדירה עוצמתו של המשק הסתודות-הממלכת-הציבורי, כשכולו מנוצל במאבק נגד יריבי השלטון.

גוף כמו העולם הזה יכול היה לעמוד מול לחץ עצום זה. איך תעמוד בפניו סיעה המורכבת כולה מקארייריסטים, מכראיניקים, מבני-התפנקים של השלטון?

רביעית: אין הסיעה יכולה לסמוך אפילו על שילהוב יצרים לארי מנייב-בטחוניסטיים.

כי אשכול יוכל תמיד להוציא את הרוח ממפרשיה, עלידי יו"ם פעולות צבאיות סופו-לאריות וחימום הגבול. המתח הבטחוני אינו פאנט של דיין וזקא.

השנת 15 מנדטים, בתנאים אלה, היא כבחינת חלום. אפילו השנת 10 מנדטים תהיה קשה כקריעת ים-סוף.

★ ★ ★

ל זה מתברר, אט-אט, גם לראשי המיעוט. הם טכנאים של השלטון, והם יודעים את החשבון.

משום כך אין איש מהם, זולת בן-גוריון, שש אל הפילוג. הם עדיין משחקים מישחק של סחיטה מונומנטלית. הם עדיין מאמינים כי ברגע האחרון ממש ייכנע אשכול. הם הציגו את האולטימטום שלהם, "כינוס החעייה עד סוף החודש", מתוך תקווה כי בקרב פנים-אל-פנים יתגלו הם ברגע המכריע כבעלי העצבים הטובים יותר.

אולם זהו מישחק מסוכן. מסוכן לבעליו. הקלפים מונחים על השולחן. זמנו של הבלוף עבר. אם אשכול לא ייכנע ברגע האחרון, יצטרכו לבחור בין פילוג, שישים קץ לתקחתם לחזור בשנים הקרובות לשלטון, לבין כניעה ללא תנאי, שתשים קץ לקאריירה שלהם.

דיין ופרס היו רוצים למנוע ברירה זו. הם היו רוצים לקבל את השוחד שהוצע להם על-ידי אשכול.

הם היו רוצים למכור את עצמם (ואת בן-גוריון) ביוקר. אך בן-גוריון אינו רוצה להניח להם. וכמו הדוב באותה בדיחה, לא קל לעזוב אותו.